

Beretn. om Hormonforstyrrende stoffer

Beretning nr. 2. Beretning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 13. september 2002

Beretning

om

Hormonforstyrrende stoffer

1. Indledning

Med henblik på en styrket indsats i forhold til de hormonforstyrrende stoffer har udvalget besluttet at skrive beretning.

2. Udtalelse fra miljøministeren og indenrigs- og sundhedsministeren

A. Problemstillingen med hormonforstyrrende stoffer – hvad er status?

Hormonforstyrrende stoffer er en samlebetegnelse for kemikalier, som kan forstyrre hormonsystemets funktion hos mennesker og dyr og herved medføre skader hos dem eller deres afkom. Nogle stoffer har samme virkning som det kvindelige kønshormon østrogen – de omfatter naturlige østrogenlignende stoffer, som findes i visse planter og svampe, og kunstige østrogenlignende stoffer som f.eks. p-pille-hormoner, visse ftalater (blødgørere i f.eks. gulv- og vægbeklædninger og undervognsbelægninger), parabener (konserveringsmiddel i f.eks. kosmetik) m.fl.

Hormonforstyrrende stoffer kan også forstyrre virkningen af det mandlige kønshormon testosteron (f.eks. nogle chlorerede pesticider) eller skjoldbruskkirtelhormonet thyroxin (f.eks. visse dioxiner og PCB'er), som styrer væksten.

Det særlige ved hormonforstyrrende stoffer er, at de indvirker på et fintfølede system, hvor påvirkning med selv meget små koncentrationer fører til effekter. Fostre og nyfødte børn anses for særligt følsomme over for stofferne. En række af stofferne har også andre alvorlige effekter (kræftfremkaldende, reproduktionsskade, ophobning i naturen).

Kilder og effekter på mennesker og miljø

Med hensyn til kilder til hormonforstyrrende stoffer kender vi i dag ikke alle de stoffer, der har hormonforstyrrende effekter, og derfor kender vi heller ikke alle kilderne. Mennesker og miljø bliver udsat for kemikalier, herunder også hormonforstyrrende, fra mange kilder, f.eks. fødevarer, forbrugerprodukter, forbrændingsprocesser og spildevandsudledninger.

Effekter på mennesker, som sættes i relation til hormonforstyrrende stoffer, er kræft, fald i frugtbarhed på grund af dårlig sædkvalitet, deformede kønsorganer hos mænd, manglende nedstigning af testikler hos drengebørn, påvirkning af immunforsvar og skader på nervesystemet. Vi ved, at en række sygdomme og forstyrrelser med relation til de mandlige kønsorganer er øget væsentligt i løbet af de sidste 50 år, men årsagen kendes ikke. Røgshospitalets Afdeling for Vækst og Reproduktion har således gennemført en undersøgelse af sædkvaliteten blandt en gruppe unge danske mænd fra den københavnske normale befolkning (sessionsdeltagere) i perioden efteråret 1996 til og med foråret 1998. Resultaterne viste, at det er sandsynligt, at over en tredjedel af københavnske mænd kan have nedsat sædkvalitet med øget ventetid til graviditet eller ligefrem ufrugtbarhed til følge.

Der findes ingen beviser for, at ovennævnte effekter skyldes udsættelse for hormonforstyrrende stoffer i vores omgivelser. Der er stadig tale om en hypotese.

Testikelkræft, hvor testikelkræft og nedsat sædkvalitet formentlig beror på de samme biologiske årsagsfaktorer, er blevet 3 gange så hyp-